

3 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání v České republice podle mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED zajišťuje dosažení úrovně ISCED 1 (primární vzdělávání) v délce trvání pět let a ISCED 2 (nižší sekundární vzdělávání) v délce trvání čtyři roky. Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách, v základních školách speciálních, ve víceletých gymnáziích a konzervatořích. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) vymezuje závazně obsah, rozsah a podmínky vzdělávání pro tvorbu školních vzdělávacích programů jednotlivých škol.

Opatřením ministryně došlo k drobné legislativní změně RVP ZV. Ředitelům škol bylo uloženo provést od 1. 9. 2017 úpravy vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru tělesná výchova (výuka základního plaveckého výcviku). Další opatření ministra z června 2017 se týkala podpůrných opatření. Následné dvě novely vyhlášky č. 27/2016 Sb. zavedly v průběhu školního roku změny v podpůrných opatřeních poskytovaných žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (např. změna velikosti skupiny, podmíněná normovaná finanční náročnost u pedagogické intervence a předmětu speciálněpedagogické péče, poskytování dalších pomůcek nad rámec dosavadní úpravy, změna podoby doporučení asistenta pedagoga, změna výše úvazku asistenta pedagoga). Byla také doplněna vyhláška č. 48/2005 Sb. o nový způsob doložení povinné školní docházky mimo území České republiky.

Školní vzdělávací program (ŠVP) vydává a na přístupném místě zveřejňuje ředitel každé školy. Jednou z možností je také informační systém ČŠI InspIS Portál (využívá jej 1 653 základních škol), jehož prostřednictvím mohou školy informovat o svém zaměření, tedy profilaci školy či ŠVP. Základní školy ve školním roce 2017/2018 jako nejčastější profilaci uvádějí zaměření jazykové (37,7 %), sportovní (33,6 %), přírodovědné (24,9 %) a zaměření na výuku informatiky (22,8 %). Porovnáním s údaji z minulého roku se potvrdil trvalý trend mírného nárůstu podílu škol, které se konkrétně profilují na jednu nebo více vzdělávacích oblastí (více než 80 %). Také další zaměření (humanitní, matematické, výtvarné nebo hudební) představuje téměř neměnný podíl (okolo 10 %) ze vzdělávací nabídky škol. V posledních dvou školních letech se v České republice zvýšil podíl soukromých škol.

V průběhu inspekční činnosti ČŠI trvale zjišťuje, jaké nástroje škola využívá při utváření, realizaci, správě a potřebné aktualizaci svých školních vzdělávacích programů. ČŠI nabízí školám bezplatný informační systém InspIS ŠVP, který představuje podpůrný nástroj pro tvorbu a realizaci školních vzdělávacích programů. Systém, který aktuálně využívá 1 548 základních škol, nabízí školám uživatelské prostředí, díky němuž může škola zajistit kontrolu správnosti nastavení souladu svého vzdělávacího programu s příslušným a aktuálně platným rámcovým vzdělávacím programem. Ze zjišťování provedeného formou dotazníku pro ředitele škol vyplynulo, že více než čtvrtina z hodnocených základních škol (27,6 %) tento systém aktivně využívá. Podíl škol, které systém využívají, se však meziročně nezvyšuje. Vlastní, případně jiný systém využívá téměř čtvrtina dotazovaných škol. Ve zbylých případech se jedná o školy, které o tento systém nejeví zájem, z uživatelského hlediska jim nevyhovuje (nemají dostatečné technické vybavení, zaměstnanci s ním neumí pracovat) nebo ho neznají. ČŠI školám v této oblasti nabízí trvalou metodickou podporu s využitím dalšího informačního systému InspIS HELPDESK, prostřednictvím něhož mohou školy řešit své konkrétní dotazy, podněty a požadavky.

Oblastmi v základním vzdělání, kterým byla věnována zvýšená pozornost, je podpora rozvoje čtenářské, matematické a sociální gramotnosti, mediální výchova, společné vzdělávání, zápisy žáků do 1. ročníku základního vzdělávání a vliv využívání digitálních technologií na efektivitu výuky.

V rámci inspekční činnosti se ČŠI zaměřila zejména na hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání v souladu s požadavky RVP ZV. ČŠI hodnotila podporu, dosaženou úroveň a výsledky vzdělávání ve skupině tří vybraných gramotností. Zaměření na čtenář-